

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV AKADEMIE VĚD ČESKÉ REPUBLIKY V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ

55-1

BRNO 2014

PŘEHLED VÝZKUMŮ

Recenzovaný časopis
Peer-reviewed journal

Ročník 55
Volume 55

Číslo 1
Issue 1

Předseda redakční rady
Head of editorial board

Pavel Kouřil

Redakční rada
Editorial board

Herwig Friesinger, Václav Furmánek, Janusz K. Kozłowski,
Alexander Ruttikay, Jiří A. Svoboda, Jaroslav Tejral, Ladislav Veliačik

Odpovědný redaktor
Editor in chief

Petr Škrdla

Výkonná redakce
Assistant Editors

Hedvika Břínková, Jiří Juchelka, Soňa Klanicová, Šárka Krupičková,
Olga Lečbychová, Ladislav Nejman, Rudolf Procházka, Stanislav Stuchlík,
Lubomír Šebela

Technická redakce, sazba
Executive Editors, Typography

Azu design s.r.o.

Software
Software

Adobe InDesign CS6

Fotografie na obálce
Cover Photography

Hostěradice, okr. Znojmo. Sestava nádob s kremací ze žárového hrobu
kultury zvoncovitých pohárů. (viz obr. 10 na str. 59)

Adresa redakce
Address

Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i
Královopolská 147
612 00 Brno
IČ: 68081758
E-mail: pv@arub.cz
Internet: <http://www.arub.cz/prehled-vyzkumu.html>

Tisk
Print

Azu design s.r.o.
Bayerova 805/40
602 00 Brno

ISSN 1211-7250
MK ČR E 18648

Vychází dvakrát ročně
Vydáno v Brně roku 2014
Náklad 400 ks

Časopis je uveden na Seznamu neimpaktovaných recenzovaných periodik vydávaných v ČR.
Copyright ©2014 Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i. and the authors.

LUKOVEČEK (OKR. ZLÍN)

„Na Ploštině“. KLPP. Ojedinělý nález.

V roce 2013 předal pan J. Neradílek do zlínskému muzeu bronzovou dýku (obr. 13), kterou náhodně našel pomocí detektoru kovů na katastru obce Lukoveček, v lesnatém terénu severně od vrcholu Hrádek (kóta 517 m n. m.). Místo nálezů je situováno na jihozápadním okraji Hostýnských vrchů, severně od úrodného a v průběhu pravěku hojně osídleného území Fryštácké brázdy, v nadmořské výšce kolem 490 m. Na nedaleké archeologické lokalitě Hrádek se stopami opevnění bylo zjištěno osídlení z období eneolitu, kultury lužických popelnicových polí a vrcholného středověku (Parma 2007, 273).

Nalezená bronzová dýka (délka 183 mm) má jazykovitou rukojeť se třemi otvory pro nýty (ve dvou z nich se nýty ještě dochovaly), ukončenou kroužkem, spodní část rukojeti je obloukovitě rozšířena. Nezdobená čepel s nízkým středovým žebrem má na obou bocích olámané ostří; zdá se, že většinou jde o starší (záměrné?) poškození. Povrch dýky kryje lesklá zelená až světle hnědá patina.

Typologicky je možné exemplář z Lukovečka přiřadit k peschierským dýkám s jazykovitou rukojetí, přesněji k Peronihovo typu Jorj-Abauy (Salaš 2005, I, 66), pro který je charakteristická právě jazykovitá rukojeť s kroužkem a třemi otvory pro nýty. Nejblíže analogii představuje bronzová dýka téhož typu z Myslechovic na Olomoucku, případně obdobná dýka se 2 nýty z Křetína (Dohnal 1961, obr. 6: 1, 5) nebo z Polešovic u Uherského Hradiště (Salaš 2005, I, 66). Bronzové dýky z výše uvedených nalezišť jsou datovány do staršího stupně lužické fáze popelnicových polí.

Jana Langová

Literatura

Dohnal, V. 1961: Žárový hrob z konce doby bronzové u Hodonína. *Pravěk východní Moravy* 2, 53–65.

Parma, D. 2007: Výšinné lokality mladšího pravěku na jihovýchodní Moravě – současný stav poznání. *Pravěk Nová řada* 17/2007, 263–300.

Salaš, M. 2005: *Bronzové depoty střední až pozdní doby bronzové na Moravě a ve Slezsku. I, II.* Brno: Moravské muzeum.

Resumé

Lukoveček (Bez. Zlín). Lausitzer Urnenfelderkultur. Einzelfund.

Obr. 13. Lukoveček. Bronzová dýka s jazykovitou rukojetí ukončenou kroužkem.

Abb. 13. Lukoveček. Griffzungenbronzedolch vom Typ Peschiera.

MEDLOV (K. Ú. KRÁLOVÁ, OKR. OLMOUC)

Les „Doubrava“. KLPP. Mohylník. Dokumentace.

Na podzim roku 2012 oznámil lesní dělník p. M. Kočka z Úsova své pozorování možné mohyly narušené nelegálními výkopy. Při ověření bylo potvrzeno, že se nejedná o jednu mohyly, ale o mohylové pohřebiště s nejméně 5 hrobovými náspy.

Mohylové pohřebiště je situováno při západní hranici katastru obce Králové (okr. Olomouc) ve velkém lesním komplexu Doubrava. Pro bližší popis lze uvést, že leží 300 m východně od kóty 321 a 50 m od lesní silnice (souřadnice 49°46'28.443"N, 16°59'52.828"E). Přestože na nedalekém vrchu Bradlec byl několikrát zkoumán lužický mohylník (Nekvasil 1978), prezentované pohřebiště nebylo dosud odborné veřejnosti známo.

Největší mohyla o průměru 15 m a výšce 1,7 m se skutečně stala předmětem výkopu, který vedl z jejího vrcholu až na kamennou strukturu v hloubce 1,15 m. Protože výkop byl již několik let otevřen, bylo přistoupeno k začistění narušené situace a k její dokumentaci. Při tom se podařilo získat větší množství keramického materiálu výlučně ze zásobnicových nádob s charakteristickou prstovanou úpravou povrchu kultury lužických popelnicových polí a ojedinělé spálené lidské kosti.

V hloubce 1,15 m od vrcholu mohyly se nacházela vrstva velkých kamenů zřejmě z konstrukce vnitřního pláště, neboť kameny vystupovaly i na několika místech po obvodu. Zde byla částečně probrána vyhozená hlína z výkopku v místě dalšího udávaného zasypaného výkopu, který se ale nepodařilo identifikovat (obr. 14). Okolo velké mohyly jsou soustředěny nejméně 3 další menší náspy. Další poměrně velká mohyla je situována 200 m západně od první skupiny na úpatí výsypky lomu (49°46'30.734"N, 16°59'43.921"E).

Miroslav Daňhel

Obr. 14. Králová. Mohyla během výzkumu.

Fig. 14. Králová, Excavated tumulus.

Literatura

Nekvasil, J. 1978: Mohylníky lužické kultury na Moravě. *Památky archeologické* 69, 52–116.

Resumé

New burial mounds were discovered within the Králová cadastre territory. The largest tumulus, damaged by an illegal excavation, reached 15 m in diameter and came up to 1.7 m. This tumulus was reopened and documented. Several sherds of large storage jars of the Lusatian urn-field culture complex were found. In the depth of 1.15 m, a stone construction was documented.

NÁMĚŠŤ NA HANÉ (OKR. OLMOUC)

„Valník“. Mladší doba bronzová. Ojedinelý nález. Povrchový průzkum.

P. Sklenář našel pravěký šálek u domu čp. 440 na Polní ulici v Náměšti na Hané, v části řečené Valník. Na ZM ČR 1:25 000, list 24-223 určují polohu domu souřadnice 225 mm od Z s. č. a 102 mm od S s. č. Zmíněnou nádobku věnoval T. Přidalovi a ten ji daroval do sbírek Vlastivědného muzea v Olomouci. Šálek má hlazený povrch, kónické hrdlo s mírně vykloněným okrajem. Jednoduché páskové ucho spojuje okraj s horní částí výdutě, která je zdobena torcováním (obr. 15).

Z části Náměště na Hané-Valníku známe velké množství archeologických nálezů, o nichž jsme poprvé informováni již na sklonku 19. století (souborně Šmíd 2010, 59, zde i další literatura). Pro nás je podstatné, že při stavbě silnice do Loučan byl objeven mohylový hrob (např. Frolíková-Kalischová 1993, 10) a že z těchto míst pochází i lužická keramika

(Nekvasil 1968, 43–45). Nádoby z jednoho hrobu lužické kultury popsala D. Frolíková-Kalischová (1993, 20), z dalšího publikoval V. Dohnal (1983, 327–328) bronzovou jehlici a dýčku a zbytky několika lužických hrobů prozkoumal v roce 2009 M. Šmíd (2010, 59). To vše nasvědčuje tomu, že se v těchto místech rozkládá pohřebiště ze střední až mladší doby bronzové (Nekvasil 1968, 44).

Zde představený šálek lze zařadit do mladší doby bronzové. Toto datování podporuje i podobný exemplář z mladobronzového sídliště v Ivanovicích na Hané, trať „Spravedlnost“ (Parma, Šmíd 2013, tab. 120:8). Lze tedy předpokládat, že i tento šálek mohl být součástí dalšího náhodně objeveného hrobu.

Lukáš Hlubek, Tomáš Přidal

Literatura

Dohnal, V. 1983: Dýčka s prolamovanou rukojetí z Náměště na Hané. *Archeologické rozhledy* 35, 327–328.

Frolíková-Kalischová, D. 1993: Výzkum polokulturní lokality Valník v Náměšti na Hané. *Archeologické rozhledy* 45, 10–25.

Nekvasil, J. 1968: K nálezům lužické keramiky z Náměště na Hané. *Přehled výzkumů* 1967, 43–45.

Parma, D., Šmíd, Z. 2013: *Sídelní areály střední a mladší doby bronzové z trasy dálnice D 1 u Vyškova. Katalog – část 2. Pravěk supplementum 26*, Brno: Ústav archeologické památkové péče Brno.

Šmíd, M. 2010: Pravěké a časně historické osídlení katastru městyse Náměšť na Hané (okr. Olomouc). *Střední Morava* 30, 44–74.